

Pradžia > ... > Teisės Specialistų Paieška > Eksperto Paieška > Poland

Eksperto paieška

Turinį pateikė

Lenkija

Lenkija

I. Ekspertų sąrašai ir registrai

Kiekvienas apygardos teismas turi savo ekspertų sąrašą. Už sąrašo paskelbimą atsakingas apygardos teismo pirmininkas. Žr. <https://lublin.so.gov.pl/lista-bieglych,m,m1,2,270> Liublino arba http://www.krakow.so.gov.pl/fck_pliki/file/Testowy/Biegli/Biegli_20180205_strona.pdf pliki/file/Testowy/Biegli/Biegli 20180205 strona.pdf Krokuvos atveju. Registro įrašai yra vieši.

Ekspertams taikomas amžiaus cenzas – asmuo, norintis būti ekspertu, turi būti ne jaunesnis kaip 25 metų amžiaus. Ekspertai turi turėti specialių teorinių ir praktinių žinių konkrečiose mokslo, technologijų, meno, amatų ar kitų įgūdžių srityse. Kriterijai nėra formaliai nustatyti. Apygardos teismo pirmininkas nusprendžia, ar kandidatas atitinka visas sąlygas, kad galėtų tapti ekspertu. Ekspertai pirmiausia turi prisiekti, tada jie užregistruojami. Asmuo, norintis būti įtrauktas į ekspertų sąrašą, turi pateikti prašymą apygardos teismo pirmininkui.

Ekspertą iš registro apygardos teismo pirmininkas gali pašalinti:

- eksperto prašymu;
 - jei ekspertas nebeatitinka reikalavimų, kad galėtų atlikti šią funkciją, arba jei nustatoma, kad įtraukimo į sąrašą metu jis jų neįvykdė ir vis dar nėra už juos atsakingas;
- dėl svarbių priežasčių, ypač jei jis savo veiklą vykdo netinkamai.

Ekspertams netaikomas joks specialus elgesio kodeksas. Tačiau ekspertai turi laikytis civilinio / administracinio / baudžiamojo proceso kodekso.

Registrai reguliariai atnaujinami. Kiekvienų metų sausio mėn. apygardos teismo pirmininkas: paskelbia apylinkių teismų ekspertų sąrašą ir Teisingumo ministerijos ekspertų sąrašą; nedelsiant paskelbia apie bet kokį sąrašo pakeitimą ir baudžiamojo proceso inicijavimą tokių asmenų atžvilgiu arba jų paskelbimą neveiksniais.

Ekspertai registruojami penkerių metų laikotarpiui.

Į sąrašą įtraukti konkrečių mokslo, technologijų, meno, amatų ir kitų įgūdžių sričių ekspertai. Specialybių sąrašas yra labai ilgas ir įvairus.

Į registrą įtraukti ekspertai ypatingų pareigų neturi. Jie neprivalo toliau mokytis, nors ir yra atitinkamos pouniversitetinės studijos ir kursai. Tačiau praktiškai, jei jie nori būti paskirti kitam laikotarpiui, jie turėtų sugebėti įrodyti, kad gilina savo žinias (mokymo kursai, konferencijos, pouniversitetinės studijos ir t. t.).

II. Eksperto kvalifikacija

Ekspertai turi turėti specialių teorinių ir praktinių žinių konkrečiose mokslo, technologijų, meno, amatų ar kitų įgūdžių srityse. Kriterijai nėra formaliai nustatyti. Apygardos teismo pirmininkas nusprendžia, ar kandidatas atitinka visas sąlygas, kad galėtų tapti ekspertu.

Ekspertai neprivalo būti profesinės organizacijos nariais. Jų oficialiai neprašoma reguliariai tobulinti savo įgūdžius

ir nėra nuolatinio profesinio tobulėjimo sistemos. Nors jie yra ekspertai, jie neprivalo įrodyti, kad dalyvauja tolesniuose mokymo kursuose, ir nėra metodo įgytoms žinioms patikrinti. Tačiau praktiškai, jei jie nori būti paskirti kitam laikotarpiui, jie turėtų sugebėti įrodyti, kad gilina savo žinias.

III. Ekspertų atlyginimas

Eksperto atlyginimas nustatomas 2013 m. balandžio 24 d. Teisingumo ministro potvarkiu dėl eksperto mokesčių, fiksuotųjų sumų nustatymo ir išlaidų, kurios patiriamos rengiant nuomonę, dokumentavimo. Buvo nustatyti eksperto valandiniai įkainiai, kurie yra biudžeto akte nustatytos bazinės sumos dalis. Paprastai eksperto atlyginimas priklauso nuo ekspertizei atlikti sugaištų valandų skaičiaus ir jo išsilavinimo laipsnio. Reglamente nustatyta minimali norma ir didžiausia norma.

Pareiga sumokėti ekspertų atlyginimą tenka teismų sistemai arba ją moka viena iš šalių. Bylos šalys eksperto atlyginimui sumokėti gali gauti teisinę pagalbą, kuriai nenustatyti jokie tarifai.

Ekspertų atlyginimas yra nustatytas reglamentu. Konkrečiais atvejais, ypač sudėtingų užduočių atveju, teisiškai nustatytas tarifas gali būti viršytas specialiu teismo sprendimu. Tačiau praktiškai, vykstant civiliniam procesui, ekspertai reikalauja, kad šalys susitartų dėl didesnių mokesčių.

Jeigu ekspertą civilinėje byloje paskiria teismas, viena iš šalių yra įpareigojama iš anksto sumokėti ekspertui atlyginimą. Ekspertai gali gauti išankstinį mokėjimą. Tačiau proceso pabaigoje, kai byla išsprendžiama iš esmės ir priimamas sprendimas, jame teismas nurodo, kas turi padengti išlaidas. Gali būti priteista išlaidas padengti abiem šalims.

Baudžiamosiose bylose ekspertų išlaidas padengia valstybė (ir kaltinamajam jos gali būtų priteistos tik tuo atveju, jei jis yra nuteisiamas): valstybės skiriamas lėšas kontroliuoja valstybinė finansų kontrolė, kuri gali ginčyti mokėjimus, atliktus pažeidžiant Valstybės finansų įstatymą.

IV. Ekspertų atsakomybė

Pagal baudžiamąją teisę ekspertui, kuris pateikia klaidingą nuomonę, gali būti skirta iki 10 metų laisvės atėmimo bausmė.

Šiuo klausimu jokių konkrečių civilinės teisės nuostatų nėra. Ekspertų atsakomybei taikomos bendrosios civilinės teisės nuostatos (civilinė ir (arba) sutartinė teisė).

Ekspertai neprivalo apsidrausti savo galimos atsakomybės profesinės civilinės atsakomybės draudimu.

V. Papildoma informacija apie procesą dalyvaujant ekspertams

Ekspertų skyrimas reglamentuojamas 2005 m. sausio 24 d. Teisingumo ministro potvarkiu. Papildomas reglamentavimas nustatytas Civilinio proceso, Baudžiamojo proceso ir Administracinio proceso kodeksuose. Civilinio proceso metu šalys gali prašyti paskirti ekspertą. Paprastai civilinio proceso atveju eksperto paskyrimas priklauso nuo to, ar šalys pareiškėjos iš anksto sumoka išlaidas, susijusias su nuomonės parengimu.

Apskritai tos pačios taisyklės taikomos civiliniame, baudžiamajame ir administraciniame procese. Esminių skirtumų tarp skyrimo procedūrų nagrinėjant civilines, baudžiamąsias arba administracines bylas nėra.

Teismo eksperto vardas gali būti naudojamas tik rengiant eksperto išvadą teismams arba baudžiamojo persekiojimo tikslu. Lenkijoje yra apie 15 000 ekspertų.

1. Ekspertų skyrimas

Tik teismai ir prokuratūra gali skirti ekspertus, turinčius teismo ekspertų statusą. (*Ex officio* arba šalies prašymu) parengta nuomonė dėl teismo paskyrimo arba baudžiamojo persekiojimo yra specialios rūšies įrodymai, vadinami eksperto nuomone.

Šalys gali samdyti ekspertus privačiai, tačiau jų išvada bus pateikta kaip kitas įrodymas.

a) Skyrimas teismo sprendimu

Teismas naudojami ekspertų sąrašą. Kiekvienas apygardos teismas turi savo ekspertų sąrašą. Teismas plačiai taiko praktiką skirti ekspertą iš (vietos) registro. Tačiau naudotis registru neprivaloma.

b) Skyrimas šalių sprendimu

Nors šalys niekada neskiria teismo ekspertų, civilinio ir administracinio proceso šalys gali samdyti savo ekspertą. Jos neprivalo laikytis konkrečių procesų ar procedūrų.

2. Procedūra

a) Civilinis procesas

Civilinio proceso metu ekspertas neprivalo dalyvauti parengiamajame posėdyje (jei toks yra). Teismas stebi ekspertų atliekamų tyrimų pažangą tik laiko valdymo tikslais. Galutinį sprendimą priima teismas ir jis vertina eksperto nuomonės kokybę. Teismai nėra saistomi ekspertų išvadose pateiktos nuomonės ir nusprendžia, ar išvada gali būti bylos faktų nustatymo pagrindas.

1. Eksperto išvada

Ekspertas parengia išvadą raštu. Rengdamas išvadą ekspertas neprivalo laikytis kokios nors specialios struktūros. Pateikti preliminarią išvadą neprivaloma. Galutinėje išvadoje ekspertas turi aptarti šalių argumentus. Daugeliu atvejų ekspertas turi pateikti papildomą išvadą. Tai daroma, kai šalis pateikia tokį prašymą, o teisėjas jį priima, arba teisėjo prašymu. Taip gali atsitikti, kai ekspertas neatsakė į visus į jo užduotį įtrauktus klausimus arba kai vėliau iškyla papildomų klausimų.

Teismas priims naują nutartį, kurioje bus nurodyta, ar reikia papildomų duomenų, ir nurodomi klausimai, į kuriuos reikia atsakyti. Šalys gali pateikti prašymą teismui dėl išsamesnio paaiškinimo. Tačiau priklausomai nuo, ar šalis tenkino pirmoji išvada, labiau tikėtina, kad būtų paskirtas kitas ekspertas.

2. Teismo posėdis

Ekspertai turėtų dalyvauti posėdyje, kad atsakytų į teismo ir šalių klausimus, po to, kai pateikia išvadą. Teisme gali būti atliekama ekspertų kryžminė apklausa.

b) Kita

Kai kurie ekspertai, daugiausia psichologai, skiriami dalyvauti apklausiant liudytojus ar šalis. Jie vertina žmonių gebėjimą suvokti ir pateikti savo pastabas.

Šioje skiltyje pateikta informacija surinkta pagal projektą „Rasti ekspertą“ (angl. Find an expert) iš šalių kontaktinių centrų, kuriuos atrinko [Europos ekspertizės ir ekspertų institutas EEEI](#).

■ Paskutinis naujinimas: 27/05/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.